

EFİL YAYINEVİ 10. YILI VE İKTİSAT VE TOPLUM DERGİSİ 100. SAYISI PANEL DİZİSİ

Sunuş

ÖMER FARUK ÇOLAK: Değerli İktisat ve Toplum Dergisi Danışma ve Yayın Kurulu üyeleri, değerli akademisyenler ve sevgili okurlarımız; İktisat ve toplum Dergisi'nin 100. Sayısı, Efil Yayınevi'nin 10. yılını anmak üzere düzenlediğimiz bu etkinliğe hoş geldiniz. Salon bulmak zor oldu. Üniversitelerde bu tür toplantıların zor yapıldığı bu süreçte, bize bu salonu tahsis eden Çankaya Belediye Başkanı Alper Taşdelen'e ve Yardımcısı Nafiz Kaya'ya –eski öğrencim- çok teşekkür ediyorum. Sağ olsun, bir sözümüzü iki etmediler, bize burayı tahsis ettiler.

Bundan birkaç ay önce biz bir video hazırlamıştık. Türkiye'de okuma süresinin 60 saniye olarak saptanmasını konu yaptık. Sağ olsun birkaç sanatçı dostumuz, akademisyenler “Artık 60 saniyenin üzerine çıkma zamanı gelmedi mi?” diyerek video kaydettiler ve sosyal medyada paylaştık. Böyle bir ülkede neden dergi kurulur, neden yayınevi kurulur? Yanıtlanması gereken bir soru. Ben dergi ile

ilgili soruyu yanıtlayayım. Burada görüyorsunuz beş tane marka var Eflatun Basım Dağıtım Yayıncılık Danışmanlık ve Tic. Ltd. Şti.nin oluşturduğu. Efil Yayınevi ve İktisat ve Toplum ilk kurulanlar. Farkındalık yaratmak ve akademik mevcut kaliteyi daha yukarı çekmek, bulunmayan kitapları buldurmak istedik. Örneğin Asaf Savaş Akat Hoca'mızın İktisadi Analiz kitabını kimse bulamıyordu. Aradık, önce olmaz dedi, sonra ikna ettik. Yılmaz Akyüz'ün Sermaye Bölüşüm Büyüme kitabını bastık ve şimdi 300'ün üzerinde yayını olan bir yayınevi olarak karşınızdayız. İktisat ve Toplum Dergisi'ni kurarken açıkçası zor koşullarda, sermayenin de kıt olduğu bir süreçte birilerine danışmak gerekiyordu destek verir misiniz diye. Her yerde ifade ediyorum, şu anda derginin yazar sayısı 200'ü geçti ama 6 kişinin ismini özellikle başlangıç için saymak istedim. Birisi Asaf Savaş Akat Hoca'mdır. Kendisi öyle bir destek verdi ki, çoğu zaman şunu söyledi: “Ömer Faruk, isteme,

Asaf yap de, biz yaparız". Çünkü dergiyi sahiplenmişti hocam. Sağ olsun, var olsun. Ve yine onun girişimiyle bugün 1. İktisat ve Toplum Dergisi Asaf Savaş Akat İktisat Ödülü'nün sahibinin kim olduğunu kendisi açıklayacak. Yine, Bilkent Üniversitesi'nden Erinç Yeldan, TOBB ETÜ'den Serdar Sayan, Ege Üniversitesi'nden Osman Aydoğuş, Hacettepe Üniversitesi'nden Timur Han Gür, İzmir Ekonomi Üniversitesi'nden Oğuz Esen ilk başvurduğumuz kişiler oldu. Hemen hemen hepsi burada, bir tek Timur Han Amerika'da olduğu için gelemedi. Çünkü dergiyi sahiplenmeye devam ediyorlar.

Dergide, siyasi erkin uyguladığı iktisat politikasına muhalefet etmek gibi bir derdimiz hiç olmadı. Bizim amacımız şuydu; akademik etiğe, basın ilkelerine bağlı kalıp, tartışılmayan konuları tartışmak ve her bir yönden Türkiye'deki ekonomik olguları, insana özel olguları teorik temelden kopmadan ama güncelliğin içinde de boğulmadan yorumlamaktı. Bu işte de bugün geldiğimiz noktada büyük ölçüde başarılı olduk diye düşünüyorum. Bundan dolayı emeği geçen bütün yazarlara da bir kere daha teşekkür etmek isterim. Sadece şundan yana taraf olduk, bunu açık açık editör sayfasında birkaç defa yazdım, cumhuriyetten ve demokrasiden yana taraf olduk. Türkiye ekonomisi büyük bir krizden geçiyor ve ne yazık ki krizle ilgili olarak derli toplu bir çalışma henüz pek yayımlanmadı. İlk yayımlayan biz olduk. Kriz üzerine birkaç tane sayı yaptık. Bir sayımız (Türkiye'de az bulunur bir şey) bir haftada bitti, ikinci baskıyı yapmak durumunda kaldık. Her ne kadar 60 saniye okusa da Türk halkı, demek ki okuyan bir kitle var, yeter ki onlara malzeme sunulsun.

İktisat ve Toplum Dergisi'ne hem büyük emek veren hem de ilk ödülümüze desteği sağlayan Asaf Savaş Akat Hoca'yı kürsüye davet ediyorum.

ASAF SAVAŞ AKAT: Sevgili Ömer Faruk –ve Fethiye'yi de unutmamak lazım- olağanüstü bir iş gerçekleştirdiler ve gerçekleştiriyorlar. Bizim rolümüzü abarttığımı düşünüyorum. Destek olduk

filan da esas olay, hiçbir motivasyon kaybetmeden bu işin yapılması. Dergiyle ilgili bir ihtiyaç olduğunu hepimiz biliyoruz. Türkiye'de iktisat kendi ekolünü oluşturdu. İktisat ve Toplum hakikaten bir şeyler yapmayı becerdi. 100 sayıyla bence kritik eşiği aştık gibi duruyor ama gene de tedbirli olmak lazım. Genç nesillerin bunu desteklemesi özellikle önemli. Bu koyduğumuz iktisat ödülünün de gerisinde biraz daha ulaşmak, onları teşvik etmek, İktisat ve Toplum Dergisi ile arasında en azından duygusal bir bağ oluşturmaya çalışmak amacı vardı. Onda da başarılı olmuş ki çok sayıda başvuru geldi, 40'ı geçti. Son seçim aşamasında kıran kırana neredeyse, son noktaya kadar birbiriyle başa baş 5 tane yazı arasında fotofiniş halini aldı. Bizler için çok sevindirici. Ödülün ilk seferi olmasından dolayı bizim de acemiliklerimiz oldu, 100. sayıya yetiştirelim diye. İnşallah bundan sonraki sene daha önceden ilan edeceğimiz, jürinin bir araya gelip bir şeyler içmesini sağlayacağız.

Sonunda, Koç Üniversitesi kökenli, Daron Acemoğlu'yla doktora yapmış bir genç iktisatçı Ufuk Akçığıt –şu anda Chicago Üniversitesi'nde- siyasi iktidarın firma kârlılığına ve inovasyona etkileri diye son derece ilginç bir makaleyle katılmıştı. Kendisi Amerika'da olduğu için, onun törenini burada yapamayacağız ama temenni ediyoruz ki Mart'ta Türkiye'ye gelecek ve bir konferansla beraber kendisine ödülünü vereceğiz. İkinci ve üçüncü olan arkadaşların bilmelerinde de büyük yarar var, tam fotofinişle kaybettiler. Dolayısıyla, bizim için son derece değerli diğer makaleler vardı. Onları da kutlamak lazım.

ÖMER FARUK ÇOLAK: Değerli katılımcılar biraz aksaklıklar oldu ama olanaksızlıklar biraz buna neden oluyor. Farklı bir şey yapmaz isterseniz ülkede teşvik vermektan çok köstek olunuyor. İktisat ve Toplum'a Kültür Bakanlığı aboneydi, 200 adet dergi alıyorlardı. Geçen hafta çok sevindirici bir haber geldi, derginizi artık almayacağız diye!!! Umarım tatmin edici bir konferans olur. Katılımınız için sağ olun, var olun.

EFİL YAYINEVİ 10. YILI VE İKTİSAT VE TOPLUM DERGİSİ 100. SAYISI PANEL DİZİSİ

1. Oturum

Türkiye Ekonomisi ve Kurumsal Yapılanma

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Serdar Sayan

Konuşmacılar: Prof. Dr. Şevket Pamuk, Av. Gönenç Gürkaynak, Prof. Dr. Nazire Nergiz Dinçer, Prof. Dr. Öner Günçavdı

SERDAR SAYAN: Ben kitlemle geldim, o yüzden çok alkış çıktı. Öğrencilerim servis kaldırdılar. Servisin parasını ben ödüyorum yeterince alkış alabilmek için. Şimdi güzel bir sabah paneli ile karşınızdayız. Ben konuşmacıları davet etmek istiyorum. TED Üniversitesi'nden Prof. Dr. Nergiz Dinçer. Nergiz de servis kaldırmış anlaşılın. TED'in yakınlık avantajı var. İkinci konuşmacımız Avukat Gönenç Gürkaynak. Sağ tarafımda, öncelikle o sıra ile gideyim, İTÜ'den Prof. Dr. Öner Günçavdı. Boğaziçi Üniversitesi'nden Prof. Dr. Şevket Pamuk. Tüm panelistlere hoş geldiniz diyorum. Güzel bir panel olacağını düşünüyorum çünkü konumuz çok ilginç. Kurumsal yapı deyince, burada genç öğrenci arkadaşlar var, bütün ekonomik iktisadi politika yapma süreçlerinin, iktisadi aktivitenin içinde gerçekleştiği yasal, hukuksal ve kültürel ortamı kastediyoruz genel anlamıyla.

Kurumsal yapı çok çok önemli. Daron Acemoğlu'nun da katkılarıyla Douglass North'tan başlayan bir literatür var. Kurumsal yapının ekonomik büyümede, gelişmede ne kadar önemli olduğu daha iyi anlaşılıyor. Bizim ülkemiz için de kesinlikle son derece önemli bir konu kurumsal yapı. Maalesef mi demeliyim bilmiyorum, giderek daha da önemli hale geliyor kurumsal yapıdaki sıkıntılar. Bu çerçevede dört değerli panelistimiz konuya değişik açılardan bakacak. Ben İktisat Toplum Dergisi'nin toplantısında olduğumuz için çok kısa kurumsal yapıyla ilgili yakınlarda, yakınlarda dediğim uzun süredir yazamadım, belki onlar bana kızıyor ama yazdığım son yazılardan biri, "Yerli Tuz da Kokarsa İthal Tuz İş Görür mü?" başlıklı bir yazıydı, okuyanlarınız vardır belki. Başlıktan en azından, "Et kokarsa ne yapılır? Tuzlanır değil mi? Tuz da kokarsa ne yapılır?"

Tuz da koktuğu zaman sorun var demektir”den esinlenerek ve sorunu genel olarak çözmek gerekiyordu çoğunlukla, ben o yazının açılışına, bücür diye anılan Meksikalı bir uyuşturucu kaçakçısının hikâyesi ile başlamıştım. Meksikalı bir uyuşturucu kaçakçısı, Latin Amerika’nın birçok ülkesinde faaliyet gösteriyor, Latin Amerika hapishanelerinde daha önce tutuklanıyor, Meksika hapishanelerinde iki defa tutuklanmadığı için kaçıyor, sonunda cezasını Amerika’da çekiyor; yani kurumsal yapınızın bozukluğu yüzünden siz kanun dışı tutuklamakta, hüküm vermekte zorlanıyorsunuz, daha sonra bunu bir şekilde başardığımızda da hapiste tutmakta zorlanıyorsunuz. İşte rüşvet, yolsuzluk, intikam vs. problemler nedeniyle bunu Amerika cezaevine göndermek bence bir ülkenin kurumsal yapısı için son derece vahim bir şey. Biz değişik bağlamlarda bahsediyoruz. Mesela TO-FEL sınavlarının sonuçlarını kale alıyoruz bizim okulda. Niye? Çünkü daha güvenilir. Bizim bir güvenilir kurumumuz vardı, işte ÖSYM sınavları güvenilir olmaktan çıktı, başka güvenilir kurumların yaptığı şeylere sığınmak zorunda kaldık. Futbolumuzda önemli kriter; maçlara yabancı hakemler tartışmalarına zaman zaman tanık oluyoruz. Biz de “Aksayan şeyleri acaba dışarıdan getirdiğimiz daha bağımsız daha kurumsal yapıdan etkilenmeyecek aktörler kanalıyla, yardımıyla çözebilir miyiz?” sorusuna cevap olarak; Dubai’de biliyorsunuz ekonomik davalara bakmak üzere İngiliz mahkemeleri var, yani Dubai yargısına güvenmeyen yatırımcıları korumak kollamak, onlara güven vermek üzere İngiliz mahkemeleri var, birtakım ekonomik konulardaki uyumsuzlukları bu mahkemeler yardımıyla çözüyorlar vs. Dolayısıyla bu paneli düzenlemenin zamanlaması iyi oldu, çünkü bizim kurumlara olan güvenimizin giderek daha fazla azaldığı ve buna alternatif çıkış yolları arayışının arttığı bir dönemi yaşıyoruz. Hatırladığım bu tartışmaların en yoğun olduğu dönem. Benim yaşamımda, aklımın erdiği dönem itibarıyla bu tartışmaların en yoğun yaşandığı dönemde böyle bir paneli bir araya getirmek özellikle iyi bir zamanlama oldu diye düşünüyorum. Ama buraya tabii ki bir anda gelmedik. Buraya nereden geldiğimizi ünlü iktisat tarihçisi panelistimiz Prof. Dr.

Şevket Pamuk’tan dinleyeceğiz. Bütün konuşmacılarımıza yirmi dakika süre vereceğim. Şevket Hoca’dan sonra Gönenç konuşacak, işin hukuki boyutlarını; daha sonra Nergiz, Merkez Bankası bağımsızlığı çerçevesinde ele alacak; Öner birkaç boyutlu değişik açılardan yaklaşacak kurumsal yansımalarına. Dört konuşmacının konuşmaları bittikten sonra mümkün olduğu kadar zengin ve verimli zaman bırakmaya çalışacağız, o yüzden yirmi dakika ile kısıtlayacağız konuşmacılarımızın sürelerini. Kısıtlı süreyi daha fazla almamak üzere sözü Şevket Hoca’ya bırakıyorum.

[Pamuk, Ş. (2019). Türkiye’de 1980 Sonrasında İktisadi Politika ve Kurumların Evrimi. İktisat ve Toplum Dergisi, 100,7-11.]

